

L' Olotí

(SEGONA ÈPOCA)

SURTIRÀ CADA DIJOUS.

PERA SUSCRIPCIONS Y ANUNCIS

dirigirse á la

Imp. de Narcis Planadevall, Sant Esteve, 29.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Un any... .. 5'00 pessetas.

Un trimestre ... .. 1'50 «

Pago adelantat.

NOSTRE PROGRAMA.

May lo catalanisme ha travallat á l'ombra pera arribar á la realització dels seus ideals. Defensor dels principis honorats que sustenta, ben clars y á la llum del sol los va exposar á la Reyma Regent d'Espanya en sa vinguda á Barcelona y ben clars y concretament los va donar al país en la Assamblea de Manresa de 1892.

Com allavors diguerem, enteném avuy que han de quedar á càrrech del poder central del Estat Espanyol las relacions internacionals, l'exèrcit de mar y terra, las relacions econòmiques d'Espanya ab los demés països, la construcció d'obras públiques de caracter general, la resolució de totes las cuestiones y conflictes inter-regionals y la formació del presupost anyal de gastos, al que deurán contribuir las regions á proporció de sa riquesa; tot ab la organizació corresponent y adequada.

Peró enteném que correspon al Poder regional lo règimen intern de Catalunya, y que ha de constituirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa legislació y segons sas necessitats y son modo d'esser.

En conseqüencia, volém la llengua catalana ab caracter oficial y que sian catalans tots los que á Catalunya desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sinó per quant se refereixi á la organizació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls plets y causas: volém esser àrbitres de nostra administració, fessant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris y diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forcosa prestí servey tan sols dintre de Catalunya.

Aquest es nostre catalanisme dintre d'Espanya: aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volém; per aixó aném; á n' aixó arribarém á no trigar gayre.

(Del Manifest de la «Unió Catalanista» del dia 16 de Mars de 1897.)

DON JOSEPH ESQUENA

La trista nova de la mort del amic del cor Joseph Esquena no arribá á nostre poder fins que 'l número anterior de L' Olotí estava ja imprés. Confessém que 'ns deixà frets de sorpresa; y encara que sabíam qu'estava delicat de salut, no feya gayres dies que d' ell teníam cartes, y no podíam per lo tant presumir un fi tan pròper.

El catalanisme en general, y en particular el de la comarca olotina plora sa mort ab llàgrimas del fons del cor. Probas ne son lò que dihuen ara 'ls periòdichs catalanistes quals redactors el coneixíen bé.

D' una carta d' un amic de Barcelona, qual nom no estém autorisats pera publicar, copiém el final que 's refereix á n' ell: els que 'l veyam ara tot sovint, habém rebut una forta sotragada. Deu 'l voldrà segurament ab els seus escullits y ab aquesta creensa devém aconhortarnos. Son recort deu animarnos á tots á seguir per el camí de sempre sense girar el

Berga y Bonda

cap pera contar els que 's quedan á mitj camí, ¡Deu els ampari á tots y á nosaltres nos donga forsa pera no morirnos de fástich en mitg de la descomposició social en que vivim.

Realment quan arribavan moments de verdadera angunia en que l' ànima més forta decáu al pensar lo que será d' aquesta nació desgraciada, si en Joseph Esquena 's trobava en alguna d' aquestes reunions hon dominava la nota pesimista més negra, no hi havia perill, n' eixiam sempre ab la esperansa. Tots els amichs que 'l coneixian bé 'n son testimonis. Com L' OLOTI li ha de dedicar un número extraordinari y la Associació Catalanista del jovent d' Olot ha de celebrar una vetllada literaria en sa memoria, 'ns limitém per avuy á donar á sa desconsolada esposa, á son fill y á tota sa familia, la expresió de nostre condol, desitjant que trobin confort en las arrelades creencies religioses del difunt, en la convicció que Deu premiará en l' altra vida sas virtuts particulars y civicas.

SANG NOVA

Novela per don Marián Vayreda

Més que novela nacional de Catalunya, com algú l' ha calificada, se 'n pot dir l' obra de text qu' hauria de imposarse á tots els catalans y més als fills d' aquesta terra enemichs de la via rápida que fa 'l catalanisme, aquesta aspiració tan lligítima de llibertat que senten els pobles esclaus.

Al llegir *Sang Nova* un no pot menos que reconeixer per forsa, un talent superior al autor que dintre de un argument novelesch,—perque no

's fassi pesada la part doctrinal,—ha sabut plantejar ab tot l' atreviment y ab bon aplech de forses, el problema que ha de resoldrer els conflictes que portan á una nació, 'l despotisme y 'l monopoli de la cosa pública acaparada per inteligencies ineptes, incapasses de preveurer la responsabilitat que sobre d' elles ha de caurer el dia qu' hagin de donar compte de son pas per la terra.

Ab aquesta novela qu' en totes les biblioteques hauria de fer *pendant* ab *Peñas Arriba* queda demostrada la gran y sabia afirmació d' en Pereda, que posa en boca de Marcelo. «Si la reconstitució del cos degenerat y podrit ha de venir per la sang pura de les extremitats, algú ha de comensar aquesta obra eminentment humanitaria y patriótica». Y Marcelo en les montanyes de Cantabria y Ramon en les de Catalunya, volen tots dos la reconstitució del cos podrit; l' un volguentli infiltrar *sang pura*, l' altre inoculantli *sang nova*. Y ficeseuse com les dos obres capdals, les que prediquen la reconstitució dels organismes malejats per la politica d' ofici han sortit de les extremitats del Estat espanyol; la sang pura y la sang nova surten de les montanyes y no del centre corromput y ben anémich.

Perxó hem dit abans que hauria de ser declarada obra de text per tots els catalans, aquesta obra plena de sana filosofia y rublerta d' una doctrina qu' entranya tota l' idea d' un poble y porta tot el pensament d' un home que gasta la seva vida á un fi, no únich y exclusiu per ell, com el del egohista que s' adorm pensant que ja te ben assegurat el pa per demá, sens pensar ab els altres, sino ab el fi grandíssim de portar á tot un poble pel verdader camí de la prosperitat y la grandesa. Y perxó es que un sent tanta admiració pel Ramon,

—personatge ideal,—protagonista de la novela que com altre Redemptor. —*Sequèxintme 'ls homes de bona voluntat....*—diu,—*perque en bona vritat vos dich; abans que caygui 'l dia, ó posarán seny 'ls esbojerrats ó més de quatre no tindreu prous uys per plorar,*—y aquí que 'u podríem dir el periodo algit de la novela, qu' es quan pren més interès y un la devora y voldria tenir més ulls pera llegir més planes, la forsa de la gran idea d' en Montbrió posa á ratlla als esbojerrats, desarma ab una *bofetada mascle* á la *fera* que després gruny als seus peus mal ferida, y desencastella 'l vell organisme, al rutinari senyor de Serra Bruna, panxa-content, feudal que no vol trencarse 'l cap en estudiar el problema de la reconstitució—que voldria y coneix necessaria,—per por que 'l pensar massa li destorbi la digestió.

Els personatges se sostenen tots cada un en son caràcter que 'ls hi va accentuant en Vayreda fins al acabament, cosa ben difícil, però que s' explica perque casi tots pensant y discorrent diferentment, parlen com en Vayreda; es dir, cada un d' ells al parlar es en Vayreda lo que treu á la novela el color qu' un veu en altres en los que cada personatge es en son parlar un tipo ben diferent dels demés. No obstant y aixó, mossen Joan es un tipo ben simpàtic, forsa real, qu' apesar de son escolasticisme rutinari, es fet de tan bona pasta que després d' espantarse al sentir les declaracions atrevides d' en Ramon, s' enmotlla perfectament á la nova idea, s' identifica ab ella, se la sent ben bé á dintre y plora més tart, en el solemne moment de la elevació de la Hostia, son rutinariisme preveyent la *desfeta* á la que hi ha contribuït ell y 'l Serra Bruna, un caràcter que un se l' imagina sempre antipàtic

fins després d' haverse rendit á la superioritat d' en Montbrió, ben al revés de la Montserrat que ideal també com el Ramon, interessa desde 'l primer moment que 'l novelista 'ns la presenta y un plora quan apesarada ella plora y á un se li axampla 'l cor quan ella te una satisfacció. Un personatge deixa en Vayreda á mitg camí de la novela sense que se 'n sàpiga res, qu' es la Felissa, y á fe qu' es llástima, puig nos sembla que 'n podia treurer molt partit en el desarrotllo dels successos perque al comensament 'ns la presenta de primera, potsé la de més caràcter.

Y aixís com en *Loti* 'ns fa enfangar y sentir l' impressió de la pluja pels carrers del Japó y 'ns abruga dins les humides boyres d' Islandia comunicantnos aquella trista melangia que traspua *Peher d' Islande*, en Vayreda ens fa respirar ab sa bonica narració l' ayre fresch y sanítós de les montanyes y 'ns fa aspirar, sens volguer, la flayre agradable de la vegetació pirenenca; y aixís com en *Pereda* 'ns fa posar lo que se 'n diu pell de gallina, portantnos per forsa á la cassa de l' os, en Vayreda 'ns impressiona fentnos venir restrenyement de dents ab un quadro magistral com el de la *desfeta*, 'ns entusiasma ab els segadors y 'ns posa 'l cor en un fil quan en Montbrió aplanat sobre la bestia allonsada s' esmunyeix per miracle de les males males punteries de la gent del Cerdá.

En resúm *Sang Nova* es una novela que com totes tindrà 'ls seus defectes y encare alguns deguts á la poca cultivació d' aquest género, nou per en Vayreda, pro que al revés de moltes altres, les grans qualitats els esborran y passen desapercibuts pera fer pas á l' admiració y entusiasme qu' un sent al llegirla, puig semblava que la novela á Catalunya era un gé-

nero que havia passat de moda per que qui podria treballar no ho fa y ab *Sanch Nova* 'ns ha sortit un arch de Sant Martí que 'ns fa concebir falagueres esperances.

Berga y Boada.

La mort del senyor Esquena y la premsa regionalista.

(De *La Renaixensa*.)

L' acte de la conducció al Cementiri de les despulles del que fou nostre estimat amich y ferm company de causa don Joseph Esquena y Mas, va resultar de notable significació per lo numerós acompanyament, ahont hi figuravan remarcables personalitats del Catalanisme. De tot cor desitjém que aquesta manifestació de dol y de simpatia al mateix temps, sia un motiu més d' aconhortament pera la afívida familia del amich Esquena.

(De *La Costa de Llevant*.)

Trobantse á Barcelona, ha mort don Joseph Esquena y Mas, conegut propietari d' Olot. E. P. D.

Era 'l senyor Esquena un catalanista dels antichs y dels bons, dels que no han reparat may en sacrificis pera l' avensament de la causa, de modo que á Olot y en tota sa comarca n' era un dels millors propagandistas, havent fundat L' OLOTÍ.

Rebi sa familia y la redacció de nostre company L' OLOTI, la expressió sincera de nostre condol.

(De *Lo Geronés*.)

Ha mort á Barcelona, després de llarga malaltia, l' entusiasta y ferm catalanista é industrial olotí, En Joseph Esquena y Mas, un dels que més

y ab més fruyt havia treballat pera propagar en la montanya lo renaxement de Catalunya y l' amor á la Patria Catalana. Deu haja acullit la seva ánima en lo si dels justos y acompanyém de tot cor en son sentiment á la seva familia y als catalanistas de la comarca d' Olot.

(De *La Veu de Catalunya*.)

Acaba de morir en aquesta capital, nostre bon amich don Joseph Esquena y Mas, leal cavaller, fervorós creyent y catalá de soca y arrel.

El senyor Esquena, que era una de les persones més influents de la rodalia d' Olot, havia merescut per les condicions de son caràcter bondadós y franch, ser estimada y considerada en alt grau per tots els seus comarcans, per quins havia treballat desenrotllant ab son capital y ab son treball l' industria y l' agricultura d' aquella encontrada.

Com á catalá de cor que era, las reivindicacions catalanistas tenian en ell un entusiasta propagador.

Al demanar á Deu que hagi acullit l' ánima del finat, plorém ab sa familia la pérdua de tan bon amich y distingit compatrici.

President Agrupació Catalanista de Olot.

Unió Catalanista vos envía expresió en son dolor per mort de ilustre patriici Joseph Esquena.

Folguera.

(Continuará.)

CRONICA CATALANISTA

Per un ben lamentable descuyt que sentim en l' ánima no s' enviaren les adhesions de L' OLOTI y l' *Agrupació d' aquesta vila*, al meeting del Ven-

drell, que resultà un acte importantíssim en el que hi prengueren part els oradors Pere Lloret, Joseph M.ª Roca, Anton Guasch, Joseph Mallofré, Ricart Roig, Antoni Suñol y 'l president de «La Unió Catalanista» don Manel Folguera y Durán.

Ab el títol de «Societat Literaria y artistica de Catalunya» s' ha fundat à Barcelona una associació destinada à fomentar l' art en totes les seves manifestacions.

Celebrará exposicions de Bellas Arts, anunciantse la primera pel Deseembre vinent.

El president es don Modest Urgell, el vispresident don Lluís Graner y 'l secretari don Eduart Pérez Cabrero.

Diu *La Veu del Ampurdà*.

Durant la Setmana Santa ens satisfé moltíssim escoltar en nostre Temple parroquial la paraula sagrada en llengua catalana, puig aquest any foren quatre els predicadors qu' aixís s' expressaren, sent el primer el reverent don Joseph Callis que comensà donant tan bon exemple.

Ha sortit el llibre de poesies titolat *Espinas*, del poeta Joseph Vaucells y Marqués.

S' ha publicat el quadro poemàtic en un acte del celebrat pintor en Santiago Russinyol titolat *El jardí abandonat*, ab música de don Joan Gay.

De la premsa de Fransa prenèm aquestes notícies:

El Congrés de la *Unión Regionaliste Bretonne* se reunirá 'l Septembre à Guingamp.

Densà del Janer se publica à Honfleur la revista *Pays Normand* qui surt mensualment baix la direcció de

don Lleó Le Clerc. Aquesta publicació es essencialment autonomista.

Els Jochs Florals de l' *Escolo Moundino* se farán à Tolosa pel mes de Maig. Els premis consisteixen en flors d' or, de plata y medalles y objectes d' art.

Les composicions remeses deuen esser escrites en llengua d' oc.

La Societat Literaria y Artística de Beziers ha publicat el cartell d' un certàmen de poesia y d' historia occitanes.

La primera societat literaria del Mitjorn de Fransa qu' instituí un concurs de poesia llenguadociana, fou la Societat de Ciències y Lletres de Agen; el 5 de Maig de 1830, aquesta Associació va fundar un premi de 150 francs, oferintlo à la millor poesia de llengua gascona.

Els Jochs Florals organitzats pel Felibrige de Paris, compendrán, com es costum à Fransa, un concurs literari y un d' artístich. La distribució de premis tindrà lloch el vinent mes de Juny.

El dia 10 de Mars tingué lloch en el café Voltaire de Paris un banquet autonomista. Cinquanta entaulats, alguns d' ells persones molt significades, s' assegueren allà representant la major part de les velles regions de la Fransa.

Aquest acte sigué 'l preliminar de la constitució de la «Agrupació Regionalista», la qu' ha nombrat president à don Lluís Xavier de Ricard, y secretari general à don J. Carles Brun. La nova Associació autonomista ha nombrat delegats en tots els centres de les regions franceses.

LLUIS.

SECCIÓ DE NOTICIAS

Ab bastanta concurrència se celebrá 'l diumenge de Pasqua la funció infantil en el Teatre Principal d' aquesta vila. La falta d'espai no 'ns permet avuy ferne una resenya llarga pro consignarém que 's distinguien els alumnos Coll, Camps, Pujolar, Juvinyá, Brunet, Fàbrega, Nicolau, y Batlle, demostrant molt bonas condicions la major part dels demés que llegiren ó cantaren.

Diumenge passat en el teatro del *Centro de Católicos* tingué lloch l' Estreno del drama en tres actes *Las Ruinas de la Abadía*, de costúms socials y d' idees ben atrevidas que posen de relleu la fosca y enbrutiment en que viu la noblesa sense creencies ni amiga de respectar costúms. La execussió estigué molt acertada, veyentse que tothom sabia 'l paper y 's distingiren d' entre tots els aficionats els senyors Ridaura en el paper de Francisquet y Darnaculleta en el de don Pascual.

Dilluns passat en l' iglesia de Nostra Sra. del Tura, digué sa primera missa el nou sacerdot Escolapi Rvt. Pere Balsells.

El dimars passat poguérem donar una forta abrassada al bon amich y company de causa en Francesch Cambó ab qui cambiarem impressions sobre la forta empena que ha donat el catalanisme en poch temps.

El temps s' ha posat bé. 'L sol es vritat qu' apreta una mica massa, puig sembla segons á quines hores del día qu' estém en avanssada estació.

El roser del *Triay* se vegé concurregudíssim el dilluns y 'l dimars passats.

Avuy ha tingut lloch el *Combregar General*.

Flagellat per cruenta malaltia, morí 'l diumenge passat don Felip Oriol. Doném el més sentit pésam á tota la familia del finat.

D. E. P.

SECCIÓ RELIGIOSA.

Avuy 19.—S. Hermógenes y Vicens mrs.

Div. 20.—Sta. Ignés de Monte-Pulciano vg.

Dis. 21.—S. Anselm bisbe y doctor.

Dium. 22.—Sts. Soter y Cayo papas y mrs.

Diluns 23.—(Abans †) Sant Jordi mr. *Patró del principat de Catalunya*.

Dim. 24.—Stas. Bona y Doda vg.

Dim. 25.—S. March evangelista, S. Aniano bisbe y Sta. Franca vg.—(I. P.)

QUARANTA HORES.—Continúan en l' iglesia de Ntra. Sra. del Carme.—La exposició de S. D. M. serà á las sis.

MERCAT DE OLOT.

Preus en la Plassa del dilluns últim.

MIDA DE 80 LITROS.

Blat.	17'50	Plas.
Mastay.	16'00	«
Blat de moro	12'50	«
Fajol.	12'50	«
Mill.	13'00	«
Panis.	14'00	«
Monjetas.	24'00	«
Fabas.	15'00	«
Bessas.	14'00	«
Llubins.	09'25	«
Patatas (carga).	14'00	«
Ous (dotzena)	01'00	«

OLOT.—Imp. de N. Planadevall.—1900.

D.^A VICENTA ROS Y BURGET

morí en Sarriá de Gerona 'l día 16 de Mars de 1900

À LA EDAT DE 41 ANYS,

havent rebut els Sants Sagraments.

— E. P. D. —

Sos desconsolats espós D. Ferriol Sarrá y Malaret, pare politich, germans politichs, oncles, nebots, cosins y demés parents y la rahó social SARRÁ PUJOLAR Y C.^a pregan à sos amichs y coneguts la tingan present en sas oracions y 's servescan assistir als FUNERALS que, pera l' etern descans de sa ànima se celebrarán en Sarriá de Gerona 'l dillúns, dia 30 d' Abril, à les nou del mati.

LA SENYORA

D.^A MARÍA GÜYTÓ Y FELXAS DE SACREST,

morí 'l día 25 d' Abril de 1898.

R. I. P. A.

Sos affligits espòs D. Anòni Sacrest, fills Joan, Joseph, Ignasia y Rosa, fills polittichs Caudi Torrent, Antonia Danés y Rosa de Roca, germanes, germans y germanes polttichs, ties, nebots, cosins y demès parents (resents y ausents), al recordar á sos amichs y coneguts tan sentida pérdua, els hi pregan la tingan present en ses oracions y 's dignin assistir á alguna de les **MISSES** que, en sufragi de llur ànima, se celebraran en la iglesia de Ntra. Sra. del Carme 'l dia 25 del actual, desde les sis á dos quarts d' onze del mati, per lo que 'ls quedarán molt agrahits.